

spodarja, njegova živina, njegovo polje gotovo je tudi po tem.

Enako pa najprej izdaja senošet slabega gospodarja.

Ako pa vidimo, da so senošeti le zelo redke v tako srečni legi, da se na-nje odceja vsa gnojna mast celih vasi, katere tedaj po srečni svoji legi gospodarju ne prizadevajo mnogo večje skrbi, kot košnjo, ako vidimo, kako malo je takih prvih senošeti, odgovoriti si moramo, kolikor moč, na drobno: kako treba snažiti senošeti, kako jim streči, da nam bodo dalje mnogo in dobre krme?

Gospodarske izkušnje.

Pohvaljena piča za mlade prešiče.

Vzame se za eno pest navadnega kvasú ter se dene v posodo z gorko vodo, da se razpusti. Temu se dodá tri pesti črne moke in dvanajst kuhanih, drobno zmečkanih krompirjev, to vse se dobro zmeša ter pusti pol dneva na miru, da se skisa. — Te mešanice prideva se po dve pesti navadni svinjski piči, ena pest zmesi pa se prihrani, da se ž njo ponovi popisani kvas. Po taki piči zelo hitro rasto prešički ter so kmalu na jesen lepo spitani. („Kmet. l. za Tirolsko.“).

Vrednost semen.

Zavod za preiskavanje semen c. k. kmetijske družbe na Dunaji razgláša nekaj izidov svojih preiskav pri travinih semenih, kateri kažejo, da so tista semena najdražja, ki se po najnižji ceni prodajajo. Preiskava je na priliko pokazala, da je med semenom, katero se prodaja po 90 gold. 100 kil, skoraj polovica smeti, med ostalim semenom pa samo $5\frac{1}{2}\%$ kalivega, tako da čisto in dobro seme pri taki kupčiji stane kilo po 30 gld. 20 kr. Preiskava semena pa, katero se prodaja po 142 gold. 100 kil, je pokazala, da je med njim samo 5% smeti ter 37% kalivega semena, in da tako na videz drago plačano, čisto in dobro seme stane 1 kilo samo 4 gold. 4 kr. — Račun ta kaže prav živo, da vsaj seme najceneje kupi, kdor ga najdražje plača.

Znanstvene stvari.

56. skupščina odbora „Matice slovenske“

v Ljubljani 5. julija.

Vdeležilo se je 17 ljubljanskih odbornikov, izmed vnanjih pa gosp. Svetec. Pri branji zapisnikov se po predlogu gosp. Kluna sklene, da se izvolita dva potrjevalca zapisnikov.

Gosp. tajnik naznani izid zadnjih volitev in pové, da je odbornik gosp. Grabrijan umrl.

Gosp. prvosednik pozdravi na to na novo izvoljene ude in predlaga, naj se izstopivšema odbornikoma Krišperju in Močniku izreče zahvala. (Se sprejme.) Tudi naznani, da je gosp. Franke izdelal podobo ranjkega dr. Bleiweisa, in da se je prof. Kvičala pismeno zahvalil Matici za čast, da je bil izvoljen za častnega člana.

Za prvosednika se potem soglasno po predlogu prof. Levca izvoli gosp. Peter Grasselli. Za prvega namestnika se izvoli g. Marn, za drugega g. Levec in za blagajnika g. Vilhar, za pregledovalca računov g. Robič, za verifikatorja gg. Senekovič in Keržič, za ključarja pa gg. Praprotnik in Fr. Wies-

thaler, vsi soglasno. V gospodarski odsek se izvolijo gg. Grasselli, Vilhar, Robič, dr. Jarc, dr. Poklukar, Tomšič pa dr. Zupanec. V književni odsek se dosedanjim odbornikom privzamejo še gg. Levec, Pleteršnik, Senekovič in Wiesthaler.

Gosp. prvosednik predlaga, naj se izvoli še odsek za pretresanje in poročanje sklepov občnega zbora gledé premembe pravil; izvolijo se: Svetec, Šuklje, Praprotnik, Pleteršnik, Klun.

Gosp. tajnik potem naznanja, da je g. Janko Pajk poslal Matici dva spisa: a) France Prešern v ljubezni in b) France Prešern kot filozof. Jožef Pajek je obljubil poslati popis: Šege in običaji štajerskih Slovencev. Več prosilcem se podari nekoliko knjig in sklene, da se novim ustanovnikom podaré vse dozdej izišle knjige, kar jih Matica še ima. Gospodarskemu odseku se naroči, da naj pretresa in sklene, kaj naj se zgodi z atlantovimi plošami, ki jih hrani na Dunaji Köcke in od katerih zahteva na leto 20 gold. nagrade za hranitev. O lovčevih zapiskih Remicevih se sklene, naj jih književni odsek še enkrat vzame v pretres, ravno tako omenjenemu odseku gosp. predsednik izroči tvarino za letopis, ki ga on ne bode mogel vredovati, pa zgodovino Macunovo dežele štajarske, ki jo je pregledal profesor Levec, in Križanovo fizikalično godbeno zvokoslovje, ki ga je pregledal prof. Senekovič.

Prof. Marn naznanja, da je gosp. Križan dušeslovje, ki ga je pregledal gosp. Svetina, po njegovih opazkah predelal in Matici zopet nazaj poslal. Gledé izdavanja knjig se sprejme predlog prof. Šukljeta, da naj književni odsek osnuje nekaj načrt, po katerem naj se izdajajo knjige in naj v prihodnji odborovi seji o tem poroča.

Gosp. Robič potem nasvetuje, naj se „Narodni tiskarni“ uradno naznani, da se sprejme njena ponudba gledé tiskanja knjig in naj se dotična pogodba hrani v Matici. Se odobri, ob enem pa se pritrdi predlogu g. predsednika, da naj za prihodnja leta Matica sama naroča papir, kakoršnega bi ravno želela. — Književni odsek se precej konstituirá in za svojega načelnika izvoli gosp. prof. Marna, ki odsek skliče k seji v soboto 8. t. m. ob 5. uri popoldne. Tudi se ponovi sklep, da se imajo vsi zapisniki, kar jih uradno še ni objavljenih v „Novicah“, objaviti.

Gospodu Pleteršniku se dovoli, da se bo zapuščina g. Cafa, kar je ima Matica, izročila odboru za vredovanje Wolfovega slovarja. Konečno se naroči tajniku, da naj od družbe sv. Mohorja zahteva podobe, ki jih jej je bila Matica posodila. Tudi se sklene gosp. prof. Kvičali poslati dostojno Matično diplomu.

Konec seje ob $\frac{1}{4}$ 8. uri.

Postava,

s katero se zabranjuje uničevanje zarubljenih posestev.

Ta v državnem zboru 25. aprila sprejeta postava se glasi tako:

§. 1. Kdor z namenom, da bi o preteči mu posilni prodaji poplačanje upnika ovrli, premakljive ali nepremakljive stvari poškoduje, uniči ali drugače ob vrednost dene, premoženje na stran spravi, stori s tem — če ni huje prepovedanega dejanja in upniku storjena škoda znaša več ko 50 gold. — pregrešek in naj se kaznuje z zaporom od enega meseca do enega leta, pri obteževalnih okoliščinah z ostrim zaporom šestih mesecev do dveh let. O manjši škodi je dejanje prestop in se kaznuje z zaporom do šest mesecev.

§. 2. Dolžnik, ki pri njem po kaki gosposki ali po njenem ukazu zarubljene stvari uradnemu ravnanju umakne, stori pregrešek in se ima kaznovati z zaporom do 6 mesecev.

§. 3. Te določbe veljajo o dejanjih, ki so se zgodila pred veljavnostjo te postave, le v toliko, če bi po dosedanjih postavah bila podvržena ostrejšemu postopanju.

§. 4. Izvrševati to postavo ima minister pravosodja.

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

„Angeljski most“; — „Angeljski grad“, kaj je to, utegnil bi marsikdo vzlasti izmed bolj priprostih bralcev „Novic“ vprašati. Čujte!

„Angeljski most“ je največi, najlepši, najstarejši, in toraj tudi najznamenitejši zmed šesterih (prav za prav sedmerih) mostov, ki peljejo čez reko Tiber, katera je pri Rimu že tako velika, da po njej vozijo z malimi barkami. Stoji on že nad 1700 let. Čvetere orjaške kamnite stopnje podpirajo njegovih pet obokov. Pozidati ga je dal rimljanski cesar Aelius Hadrianus, toraj se je dolgo časa imenoval njemu na čast aeliški most. Kdaj je spremenil ime v „angeljski most“, ni natančno znano; skor gotovo takrat, ko se je postavilo na visoke skalnate postamente ob obeh stranéh v semetrični oddaljenosti eden od drugega dvanajstero velikih marmelnastih kipov. Prva dva predstavljata podobi prvakov apostolskih, sv. Petra in Pavla; drugi deseteri so angelji, držeči v rokah razno orodje Kristusovega trpljenja. Ostala ograja mostu je železna. Ko bi ta most mogel govoriti, oj! koliko bi vedel on povedati! Na milijone pobožnih romarjev iz vseh delov svetá šlo je že čez njega; koliko pa drugega ljudstva, Rimu prijaznega, pa tudi do smrti sovražnega! Tudi brez žalostnih prizorov bilo ni; eden izmed najbolj žalostnih pa je bil gotovo oni, ko je lanskega leta kmalu po našem odhodu (v noči 13. julija) pretila rimska plašarija mrtvemu truplu rajnega papeža Pija IX., ko so ga prepeljali iz Št. Peterske v Št. Lorenško baziliko, ter klicala ravno na tem mostu, naj ga čez-nj vržejo v Tiber!

In „angeljski grad“? Ravno taisti Aelius Hadrianus, ki je dal pozidati most, je dal njemu ravno nasproti unkraj Tibere postaviti sebi in svoji rodbini velikansko grobišče (mausoleum). Iz orjaške, 90 metrov široke in dolge, ter 31 metrov visoke štiriogelne podlage vzdiguje se kvišku orjaška, okrogla zgradba, nekaj nekih marmeljem in kipi prezalo okinčana in ozališana, vredna naslova: cesarsko grobišče. Kinč in olupšave so odnesle pozneje roke, ki niso vedle delati razločka med besedama: „tvoje“ in „moje“. Ime „angeljski grad“ dobila pa je ta zgradba že l. 590. Razsajala je tisto leto v Rimu strašanska kuga. Kakor pripoveduje povestnica, je papež Gregor Veliki, da bi od Boga sprosil odvrnenje silovite šibe, vodil v lastni osebi bosonóg spokorno procesijo skozi mesto. Ko so šli čez aeliški most, vglela papež vrh grobišča na svetlih oblakih nadangelja Mihaela, ki je v zastavo, da je mestu rešenje došlo, preteči meč vtaknil v nožnico. Od takrat nosi ime, ki ga ima še dandanes.

Osemnajst let po tej dogodbi dal je postaviti papež Bonifacij IV. vrhu angeljskega grada kapelico v čast sv. Mihaela arhangelju; ko so pa pozneje zaradi poprav to kapelico podrli, ukazal je papež Pavel III. postaviti na

njeno mesto velikanski kamniti kip tega nadangelja. Papež Benedikt XIV. nadomestil ga je z novim iz pozlačenega bronu, in postaviti ga dal na vrhunec orjaške zgradbe, kjer stoji še vedno do današnjega dne. Angeljski grad služi Rimu že od 10. stoletja kot trdnjava. Od l. 1870. šopirijo se v njem vojaki „združene Italije“. Kaki so ti možiceljni, danes praviti ne vtrpim; upam pa, da pridejo pozneje enkrat na vrsto.

Ako ste nas pa zelo zanimali ravnokar, in sicer le površno opisani dve zgradbi, nas je vendar siloma vleklo naprej proti cilju naših želja, v Št. Peter. Podali smo se čez angeljski most; ravno nam nasproti vihrala je iz angeljskega gradu močno velika talijanska zastava; unkraj mosta zavili smo se naravnost na levo, prekoračili mali trg in precéj dolge ulice, in — Št. Peterski trg; — konec njega na zmernem holmu pa središče vesoljnega sveta, Št. Peterska bazilika; k desni roki pa vatican, ječa sv. Očeta, stalo je pred nami. Pero bi se zastonj trudilo, popisati dušna čutila, ki navdajajo pri tem pogledu srca romarjev.

Št. Peterski trg loči se prav za prav v dva oddelka. Sprednji, široko-štirioglati, ima podobo navadnih trgov; zadnji, okrogli, polagoma navkreber napet, pa je po obeh stranéh obdan z mogočnimi galerijami, skozi katere po obeh stranéh pelje med orjaškimi stebri trojni pokriti pot proti baziliki. V teh galerijah so na praznik presv. Rešnjega Telesa v onih časih, ko so se za Rim imenovali srečni, to je, takrat, ko je bil on še nekratjena lastnina sv. apostolskega prestola, imeli sv. Oče, obdani od vsega bliša, ki ga obredi sv. krščanske cerkve in ob enem papeževa svetna čast razviti morejo, procesijo z Najsvetejšim. Koliko tujcev je edino le ta procesija privabila k temu prazniku vsako leto v Rim! —

Povem naj memogredé še tudi to, da je na sprednji (notranji) strešni obrobek teh galerij postavljenih 162 kamnitih kipov raznih svetnikov, ki na velikost odmerijo vsacega odraščenežnega možaka; toda človek je tu od množine velikanskih predmetov tako zavzet, in — bi djal: sam iz sebe, da te svetnike komaj zapazi. — V sredi okroglega trga stoji ponosno kamenit obelisk. Visok je okoli 25 metrov, in izsekan iz enega samega kosa (granita). Star je ta steber že nad 1800 let. Pripehljan je bil čez morje iz daljnega Egipta, ter je služil ko kinč v jahališči (Rennbahn) okrutnega cesarja Nerona. Papeži kot postavni lastniki Rima so marsikakemu paganskemu ostanku pritisnili pečat krščanstva, in tako so tudi papež Sikst V. pred kakimi 300 leti dali prepeljati ta obelisk na osredok Št. Peterskega trga (ki velja kot najlepši celega sveta), in na njegov vrh postaviti ukazali sv. križ. Okrog obeliska so v beli tlak iz neke črnike trdne tvarine enako zvezdnim žarkom vdelane začrnele črte. In kaj so one? Proge solne ure; visoki obelisk pa s svojo senco je njeni kazalec. — Vstrie obeliska v primerni daljavi mečeta dalje kot prekrasni kinč vsega trga dva umetna vrelca več metrov visoko debel cúrek bistre studenčnine, katera se v zraku ovijata nazaj ter z mogočnim šumljanjem slapu enako razlivata vodo v orjaški kamniti medenici, iz njih pa v spodnji še večji, razširjaje okrog in okrog hladivno vlago in prijetno hladni zrak. In čelo (fasada) Št. Peterske bazilike, 117 metrov široko in 50 metrov visoko, s peterimi vhodi, nakitjeno čez in čez z olupšavami zidarske umetnije, na površji pa ozališano z velikanskimi kamnitimi kipi Izveličarja, Marije in vseh apostolov, — kako veličastno je vse to! Zlasti pa se še oko roma jevo željno ozira na ono pomolje (bal-kon) nad srednjim portalom, raz katerega so novi papež prec po izvoljenji, in tudi še o raznih drugih prilikah in slovesnostih na Št. Peterskem trgu zbranim množ-